

[דף סיכום בחינה](#)

מזהה בחינה: 001000256700 מזהה סטודנט: 221515

שם קורס: דיני נזיקין

מספר שאלה	ציון מירבי	ציון שאלה סופי
1.1	35.00	32.00
1.2	10.00	10.00
1.3	10.00	10.00
1.4	5.00	5.00
2	15.00	8.00
3	25.00	20.00

ציון בחינה סופי : 85.00

הבחינה הבדוקה בעמודים הבאים

- משך הבוחן – 90 דקות.
- כל חומר עזר אסור בשימוש, למעט סילבוס הבוחן.
- בתשובתיכם יש צורך לנמק (גם אם לא כתוב במפורש לעשות כן), להניח הנחות חלופיות ולהשתמש באסמכתאות במקום שהדבר נדרש.
- שימו לב למגבלת המילים בכל שאלה. מובן שאין חובה לנצל את כל מלוא המילים בכל שאלה.
- הסילבוס והחקיקה לבוחן מצורפים כנספח. מובן שלא כל המופיע שם רלוונטי לתשובות.

בהצלחה!

חלק 1 – אירועין

[מבוסס על אירוע אמיתי]

עומר, בן 50 ושיפוצניק במקצועו, החליט לנצל את עונת הקיץ החמה ולנסוע יחד עם משפחתו ליום כיף בפארק המים "מים בששון" שהינו הפארק העירוני של עיריית הרצליה, שבו בחודשי הקיץ אלפי מבקרים ביום. בכניסה, שילמו בני המשפחה 50 ₪ עבור כל כרטיס לאדם ונכנסו למתחם הפארק. עומר, שהיה כבד גוף, ישב בצל ודאג להימרח בקרם הגנה ולשתות הרבה מים. עידו, בנו הצעיר של עומר, ביקש מאביו שיצטרף אליו למגלשת האבובים ולאחר מספר דקות של שכנועים השניים הלכו יחד למגלשה. בעת יציאתם מהמתקן, מסר עומר את האבוב לעובד המתקן והחל להתקדם חזרה לעבר כסאו. השניים ירדו יחד בגרם המדרגות כשעומר צועק לבנו: "היזהר ואל תרוץ! אין לי כבר כוחות לרדוף אחריו!". עומר החל לרדת בזריזות בגרם המדרגות כשלפתע רגלו נתקעה בפתח ניקוז ונפגעה משבבי מתכת שעטפו את הפתח. עומר המדמם ניסה לזעוק לעזרה והבחין כי רשת הניקוז אשר כיסתה את הפתח נשברה. בעקבות האירוע נזקק עומר לתפרים וישב בבית במשך שישה חודשים. בשל הפגיעה ברגלו, נזקק לליווי צמוד של אשתו, טלי, שנאלצה גם היא להיעדר מעבודתה כמורה במשך כל התקופה. הפגיעה לוותה בכאבים חזקים שהצריכו נטילת תרופות ומשככי כאבים באופן קבוע וכן ביקורים אחת לכמה שבועות אצל רופא. מאז אותו אירוע, פיתח עומר חרדה למים והוא אינו מתקרב כלל לים או לבריכה. בדיעבד הסתבר ששלושה ימים טרם ביקורו של עומר ומשפחתו בפארק, התקיימה ביקורת בטיחות מטעם חברה חיצונית שלא מצאה פגמים בתשתיות או במתקנים. בנוסף התברר שאירוע דומה התרחש לפני כחודשיים בפארק המים הסמוך "ימית כפליים".

שאלה מס' 1.1 (35 נק')

עומר פונה אליכם ומבקש מכם לסייע להם במימוש זכויותיו המשפטיות נגד הגורמים הרלוונטיים. כתבו את פרשת התביעה ופרשת ההגנה. בתשובתכם התייחסו נא גם לראשי הנזק באופן כללי. לבסוף תנו דעתכם לסיכויי התביעה.

תשובה

פרשת התביעה: רשלנות ס' 35 לפקודת הנזיקין (להלן - הפקודה). **מי התובע:** התובע הוא הניזוק ובמקרה שלנו הוא עומר וגם אשתו טלי שנאלצה להיעדר מעבודתה בעקבות בציעת בעלה. **מי הנתבע:** יש לתבוע יותר מגורם אחד, (1) פארק המים "מים בששון" (2) עיריית הרצליה, שהיא אחראית על הפארק. (3) חברת הבטיחות החיצונית.

נתחיל בתביעה כנגד פארק המים ועיריית הרצליה ביחד:

חובות זהירות מושגית: החובה הזאת מתייחסת לחובת זהירות כל פארקי המים כלפי כל קבוצת המבקרים. כפי שידוע, כל פארק מים או כל מקום שיש בו פעילות מסוימת, חייב לדאוג לטובת המבקרים שלו מפני כל נזק שעלול להגרם להם וזאת מכוח: (1) בעל הקרקע/רע לפי ס' 37 לפקודה, חייב לדאוג למבקרים בקרקעו וזה גם נכון לגבי מסיגי הגבול. (2) החוזה בין הבעל לבין המבקר. (3) להימנע מלהזיק, וזה גם נכון לגבי יחסים מסחריים. דאגה זו, באה על ידי ביטוי תוך בדיקה שכל המתקנים עובדים ואין בהם שום פגם וסיפוק אנשי עבודה, למשל פקחים ומלילים במקרה של בריכות. **צפיות טכניות:** האם הפארק היה יכול לצפות שיגרם נזק לאחד המבקרים: התשובה היא כן. כי זה לא רחוק מהמציאות ותמיד קורה. **צפיות נורמטיביות:** האם פארק מים צריך לצפות שיגרם נזק? התשובה היא גם כן.

חובות זהירות קונקרטיות: בנסיבות העניין, היה על פארק המים בהרצליה, לדאוג שלא יגרם אף נזק לאף אחד מהמבקרים שלו, ודאגה זו היו הבעלים אמורים להכביד עליה, דווקא אחרי שהתרחש מקרה דומה בפארק קרוב, שיש להניח שכן בעלי

פארק "מים בששון" שמעו על המקרה ומכאן באה חובתיהם לזהירות כלפי המבקרים. **צפיות טכנית:** פארק מים הרצליה היה יכול לצפות שיתרחש מקרה דומה בקרקעו אחרי מה שהתרחש בפארק הקרוב אליהם.

צפיות נורמטיבית: פארק הרצליה היה צריך לצפות את סוג הנזק (פסד ברדה) שהיה נזק גופי כי הוא לא שם פקחים ושלטי אזהרה.

התרשלות - חובת זהירות לפי נוסחת לרנד הנד:

לפי נוסחת לרנד הנד, אם המזיק היה יכול למנוע את הנזק בעלות יותר פחותה מההוצאות של הנזק, והוא לא עשה כך, יש לתבוע אותו ברשלנות. במקרה דנן, הפארק הלאומי היה יכול לנקוט באמצעים סבירים ולא יקרים, אך הוא לא עשה כך.

(1) עצם העובדה שהרשת נשברה עקב דריכת עומר עליה, מעידה על כך שהפארק לא באמת דאג שתשתיות המקום והמתקנים יהיו 100%. אז למרות שהם הביאו חברת בטיחות כדי שתבדוק להם אם הכל תקין, התגלה שלא הכל היה תקין.

(2) אם הפארק היה באמת חשוב לו שהכל יהי תקין, הוא היה מכביד על חברת הביטוח כדי שתבדוק את המתחם בדיקה חסרת זלזול. והוא היה יכול להקדיש יותר כסף כדי לשפר את התשתית ואת המתקנים. וכפי שאמרתי, הוא היה אמור לעשות את זה בהכבדה, דווקא אחרי שהיה מקרה דומה למה שהתרחש לעומר, בפארק קרוב רק לפני חודשיים!

נזק:

א) סוגי נזק ממוני: 1. אובדן כושר השתכרות, עומר ואישתו נאלצו להיעדר מעבודתם, הראשון בשל בציעתו, והשניה בשל ליוויה לבעלה הבצוע. 2. הוצאות רפואיות, עומר נאלץ לקחת תרופות ומשככי כאבים באופן קבוע.

ב) סוגי נזק לא ממוניים: כאב וסבל (אטנגר), אובן הנאת חיים.

קש"ס בין המחדל לבין הנזק:

קש"ס עובדתי - מבחן האלמלא, אם הפארק באמת דאג שהתשתית תהיה תקינה, הנזק לא היה נגרם.

קש"ס משפטי, מבחן הצפיות, היה על הפארק לצפות שאם תהיה תשתית לא תקינה, זה עלול לגרום נזק לאחד המבקרים.

תביעה נגד חברת הבטיחות:

חובת זהירות מושגית: חברת בטיחות אמורה להודיע על כך שהמידע שהיא מוסרת הינו מידע נכון לחלוטין ומדויק 100%.

צפיות טכנית: החברה הייתה יכולה לצפות שאם הבדיקה שלה לא 100% אז יגרם נזק לאחד המבקרים בפארק.

צפיות נורמטיבית: החברה הייתה צריכה לצפות ששאם לא תבדוק 100% זה יגרום לנזק.

חובת זהירות קונקרטי: בנקרה דנן, החברה התרשלה בכך שלא דאגה 100% שהבדיקה שלה תהיה מדויקת. הייתה יכולה והיתה צריכה לצפות שבדיקה מזוייפת עלולה לגרום נזק לא רק למבקרים אלא גם לעובדים.

התרשלות לפי נוסחת לרנד: חברת הבטיחות הייתה יכולה למנוע את הנזק דרך תיקון את התשתיות או דרך מכשירים טיפוס שימנעו את הנזק.

לגבי סוגי הנזק זה אותו נזק שאזכרתי לעיל.

קש"ס עובדתי: אם החברה בדקה בצורה מדויקת, הנזק לא היה נגרם.

קש"ס משפטי, מבחן הצפיות, החברה הייתה יכולה וצריכה לצפות נזק כזה.

הגנות: (1) אשם תורם: הוא יודע שמשקלו לא מאפשר לו להכנס למתקן מגלשת האבובים ועם זאת הוא נכנס. הוא גם ידע שהוא עייף - אמר במפורש: "אין לי יותר כוחות לרדוף אחריו" אבל הוא ירד את המדרגות בזריזות.

סיכויי התביעה: אני חושבת שסיכויי התביעה הם גבוהים וזאת מכיוון שעומר בא לבלות זמן טוב ולא ציפה לנזק כזה. הוא שלם 50שח בתמורה שיצא בלי נזק.

תשובה יפה אך חסר דיון בהגנות (ניתוק קש"ס, הודעת צד ג' והסתכנות מרצון) (3-)

כיצד תשתנה תשובתכם, אם נתון לכם שהמשטר הנזיקי החל על המקרה הוא משטר השוקל הטוב/המונע הזול?

תשובה

משטר משפטי זה בעצם אומר שמי שהיה יכול למנוע את הנזק העלות הכי זולה, ולא עשה זאת הוא זה שיישא באחריות. אני חושבת שמשטר זה אינו מתקיים בכל המקרים, ובמקרה דנן הוא אכן לא מתקיים. זאת מכיוון שמי שהיה יכול למנוע את הנזק בעלות מניעה הכי זולה הוא בעצם עומר, אם לא היה מסכים ללכת עם בנו, אף נזק לא היה נגרם לו, אבל אי אפשר לקבל טענה זו, מדוע? המבקר הולך לפארק כדי ליהנות, ולבלות זמן שמח הם משפחתו ולא כדי לשבת בלי לעשות כלום. הגורם שהיה יכול למנוע את הנזק הוא הפארק עצמו, היה עליו לדאוג שהכל תקין.

האם קבלת התביעה באופן עקרוני לפי חלק א' עולה בקנה אחד עם מטרות דיני הנזיקין?

תשובה

אבחן האם התביעה עולה בקנה עם אחד ממטרות דיני הנזיקין:

- (1) פיצוי- פיצוי עומר הופך את הסבל לנסבל יותר (פסד אטנגר)
- (2) צדק מתקן- למרות שאי אפשר להחזיר את המצב לקדמותו, עומר כבר יושב בבית והוא סובל כאבים וחרדה מהמים, אך התביעה עלולה להוביל לצדק לאחרים.
- (3) צדק חלוקתי- קבלת התביעה תוביל להגדלת עוגת הרווחה המצרפית.
- (4) הרתעה יעילה- קבלת התביעה תוביל להשגחה ובדיקות בטיחות יותר מדויקות אצל פארקי המים/הפארקים הלאומיים.

כיצד תשתנה תשובתכם לחלק א' בהיבטים השונים, אם עידו צילם את המכסה לאחר פציעת אביו והתברר שהמכסה היה חלוד ביותר?

תשובה

תשובתי לחלק א' לא באמת תשתנה אחרי הצגת עובדה זו. דווקא תחזק את כל מה שכתבתי בחלק א' על זה שתעיריה וחברת הבטיחות כן התרשלו בכך שלא נקטו באמצעי מניעה סבירים כדי למנוע את הנזק היו יכולות לצפות והיו צריכות לצפות.

חלק 2 – שאלה פתוחה

נורית ויוסי שכרו "מתנפחים" ליום ההולדת של בנם באוגוסט 2019 (חברה הביאה אותם וקבעה איתם לאסוף זאת אחרי שעתיים). המתנפחים עפו לחצר יורם השכן וגרמו לו נזק רכושי. בהרצאה שהעביר לאחרונה טען שופט בית-המשפט העליון אלכס שטיין שאם יורם יתבע את נורית ויוסי לפי נוסחת לרנד הנד, הוא יפסיד. לעומת זאת, אם יתבע לפי תורת הסיכונים ההדדיים, יזכה בתביעתו.

הסבירו טענה זו תוך הצגת שתי הגישות (אין להתייחס לתביעה אפשרית נגד החברה).

תשובה

לפי גישת לרנד הנד: אם עלויות מניעת הנזק הם פחות מעלויות ההוצאות בעקבות הנזק והמזיק לא ניסה למנוע את הנזק, יש לתבוע אותו ברשלנות, ואם הם יותר גדולים, אז אי אפשר לתבוע אותו ברשלנות. לפי שופט ביהמ"ש העליון אלכס שטיין, אם יורם יתבע את נורית ויוסי לפי נוסחת לרנד הנד הוא יפסיד. וזאת מכיוון שעלויות המניעה היו יותר גדולות מהוצאות הנזק, ואי אפשר לטעון שיוסי ונורית התרשלו.

חסר: דיון לפי תורת הסיכונים ההדדיים (7-)

חלק 3 – פלת"ד

בתחילת חודש יוני 2021, החליטו צחי ואריה, זוג חברים טובים, כי הגיע הזמן להוציא לפועל את החופשה שחלמו עליה עוד טרם הקורונה ולרדת לאילת. בשעות הבוקר המוקדמות נכנס צחי לג'יפ שלו, המבוטח בחברת "מה שבטוח", אסף את חברו, אריה, והחלו בנסיעה דרומה. לאחר כשלוש שעות נסיעה בכביש הערבה, שהוא כביש מהיר, חש צחי עייפות וביקש מאריה שיחליף אותו בנהיגה. אריה, שאינו בעל רישיון נהיגה, נחלץ לעזרת חברו והחליט שהוא ינהג עד היעד. צחי עצר את הרכב בשול הדרך בכביש המהיר, ונתן לאריה לעבור למושב הנהג, כאשר הוא עצמו הלך לחפש לו חטיף בתא המטען של הרכב (בגאז'). אריה, ששם לב שחום הרכב מעט גבוה, החליט ליתר ביטחון לבדוק את רמת המים הרכב. צחי הציע עזרתו לאריה, היות שהוא הרי מכיר את רכבו יותר מכל אחד אחר. בעוד הרכב מונע, פתח אריה את מכסה המנוע והוסיף מים עד להתקררות הרכב לרמה הרצויה. כשביקש אריה לסגור את מכסה המנוע, השתרר לפתח תפס הביטחון ומכסה המנוע נחת על כף ידו ושבר לו 3 אצבעות. צחי ששמע את זעקותיו של אריה רץ אל חברו דרך הצד הפונה לכביש. למרבה הצער, צחי נפגע קשה בראשו ממראה של רכב מסחרי שבדיוק חלף במקום במהירות ונעלם לאחר הפגיעה. צוות ההצלה שהגיע למקום, נאלץ לקבוע את מותו של צחי ופינה את אריה להמשך טיפול בבית החולים. צחי הותיר אחריו שני הורים.

דונו באפשרויות התביעה.**תשובה**

יש לבחון אם מתקיימים כל רכיבי ההגדרה הבסיסית:

- 1) **רכב מנוע** - כן מתקיים, מדובר ברכב פרטי.
- 2) **מאורע** - שימוש ברכב גרם להם נזק. לשני החברים.
- 3) **נזק גוף** - צחי מת. אריה נפגע בגופו.
- 4) **קש"ס עובדתי ומשפטי** - קש"ס עובדתי - מבחן האלמלא, אם החברים לא השתמשו ברכב, הנזק לא היה נגרם להם. קש"ס משפטי, מבחן הסיכון.
- 5) **מטרות התחבורה** - החברים היו משתמשים ברכה ככלי תחבורה. כדי להגיע לידע המבוקש (אילת)
- 6) **שימוש ברכב**.

צחי מת והותיר אחריו שני הורים, שהם עזבונו של צחי. צחי היה נמצא ברכב מבוטח בחברת "מה שבטוח" ולכן יש לתת להוריו פיצויים בעד הנזק הממוני והלא ממוני שנגרם לצחי ולהם.

סוגי נזק ממוניים: אובדן חיים. צחי מת.

סוגי נזק לא ממוניים: כאב וסבל לפני שהוא מת ועל זה שצוות ההצלה לא מצאה את גופו של צחי.

אריה גם נגרם לו נזק גופני, 3 אצבעות שבורות.

לפי ההלכה, יש להכיר בעליה וירידה מן הרכב כעליות לתביעה פלת"ד וזאת מכיוון שזה אכן שימוש ברכב.

חסר: הצדדים לתביעה של אריה.

בתביעת צחי יש לתבוע את קרנית (3-)

דיון בחוקה מרבה (2-)